

॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ मममया संक्षेपोऽपि विदुःखं ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ कुशवत्याकुशस्थलीसंज्ञेशविशेषे ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ एधितंसमिद्धं ॥ ५७ ॥ मौर्व्यात्विचाराक्षमत्वात् अ
तएवअगस्त्योयमित्यज्ञानभावात् मौर्व्यमपिदपांसंपत्तिगवत्सोपिमोहात्संपत्तेर्नश्वरत्वाज्ञानात् ॥ ५८ ॥ न्यष्ठीवत्थूक्तवान् ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ सैन्यानामिति तवसैन्यानामध्ययत्तवआज्ञांकरि
वैशंपायनउवाच एवमुक्त्वातुराजानंभीमसेनमभाषत ॥ नैतन्मनसिमेतावतवर्तेकुरुसत्तम ॥ ४७ ॥ यदिदंसाहसंभीमरुणार्थेरुतवानसि ॥ मामनादृत्यदे
वांश्चविनाशंयक्षरक्षसां ॥ ४८ ॥ स्वबाहुबलमाश्रित्यतेनाहंप्रीतिमांस्त्वयि ॥ शापादद्यविनिर्मुक्तोघोरादस्मिदकोदर ॥ ४९ ॥ अहंपूर्वमगस्येनक्रुधेनपरम
र्षिणा ॥ शमोपराधेकस्मिंश्चित्तस्यैषानिष्कृतिःकृता ॥ ५० ॥ दृष्टोहिममसंक्षेपःपुरापांडवनंदन ॥ नतवात्रापराधोस्तिकथंचिदपिपांडव ॥ ५१ ॥ युधिष्ठिर
उवाच कथंशमोसिभगवन्नगस्येनमहात्मना ॥ श्रोतुमिच्छाम्यहं देवतवैतच्छापकारणं ॥ ५२ ॥ इदंचाश्चर्यभूतंमेयत्क्रोधात्तस्यधीमतः ॥ तदैवत्वंननिर्दग्धः
सबलःसपदानुगः ॥ ५३ ॥ धनेश्वरउवाच देवतानामभून्मंत्रःकुशवत्यांनरेश्वर ॥ दतस्तत्राहमगमंमहापद्यशतैस्त्रिभिः ॥ ५४ ॥ यक्षणांघोररूपाणांवि
विधायुधधारिणां ॥ अध्वन्यहमथापश्यमगस्यमृषिसत्तमं ॥ ५५ ॥ उग्रंतपस्तप्यमानंयमुनातीरमाश्रितं ॥ नानापक्षिगणाकीर्णपुष्पितद्रुमशोभितं ॥ ५६ ॥
तमूर्ध्वबाहुदृष्ट्वैवसूर्यस्याभिमुखेस्थितं ॥ तेजोराशिदीप्यमानंद्रुताशनमिवैधितं ॥ ५७ ॥ राक्षसाधिपतिःश्रीमान्मणिमान्नाममेसखा ॥ मौर्व्यादज्ञानभावा
च्चदर्पान्मोहाच्चपार्थिव ॥ ५८ ॥ न्यष्ठीवदाकाशगतोमहर्षस्तस्यमूर्धनि ॥ सकोपान्मामुवाचेदंदिशःसर्वादहन्निव ॥ ५९ ॥ मामवज्ञायदुष्टात्मायस्मादेषस
खातव ॥ धर्षणांकृतवानेतांपश्यतस्तेधनेश्वर ॥ ६० ॥ तस्मात्सहैभिःसैन्यैस्तेवधंप्राप्स्यतिमानुपात् ॥ त्वंचाप्येभिर्हतैःसैन्यैःक्लेशंप्राप्येहदुर्मतिः ॥ तमेवमानुषं
दृष्ट्वाकिल्बिषाद्विप्रमोक्ष्यसे ॥ ६१ ॥ सैन्यानांतुतवैषांपुत्रपौत्रवलान्वितं ॥ नशांप्राप्यतेघोरंतत्तवाज्ञांकरिष्यति ॥ ६२ ॥ एषशापोमयाप्राप्तःप्राक्तस्माह
पिसत्तमात् ॥ सभीमेनमहाराजभ्रात्रातवविमोक्षितः ॥ ६३ ॥ इतिश्रीमहाभारतेआरण्यकेपर्वणियक्षयुद्धपर्वणिकुबेरदर्शनेएकपृथ्यधिकशततमोऽध्या
यः ॥ १६१ ॥ ॥ ६३ ॥ ॥ ६३ ॥

प्यतितघोरंशांपमानुषात्सरणरूपंनप्राप्स्यते पुत्रेति पुत्रपौत्राःबलानिसैन्यानिचतेषुअन्वितं राक्षसाःसर्वेपुत्रादियुक्तामानुषवध्याभवंत्वित्येकस्यापराधेबहूनांदंढरूपइतिघोरत्वंशापस्येत्यर्थः
॥ ६२ ॥ ६३ ॥ इत्यारण्यकेपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेएकपृथ्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १६१ ॥ ॥ ६३ ॥